

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. J.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. M. F., advokátom so sídlom v P., proti žalovaným **1/ Ing. J. L.**, bývajúcemu v P., **2/ J. Č.**, bývajúcemu v P., **3a/ Ľ. B.**, bývajúcemu v K., **3b/ Ing. M. B.**, bývajúcemu v K., **4/ Ing. M. B.**, bývajúcemu v P., **5/ Ing. A. B.**, bývajúcemu v P., **o vyporiadanie práv k neoprávnenej stavbe**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14 C 51/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Prešov z 12. júna 2012 č.k. 14 C 51/2009 a uzneseniu Krajského súdu Prešov z 19. apríla 2013 sp. zn. 4 Co 77/2012, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným nepriznáva náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 8. apríla 2011 č.k. 14 C 51/2009-147 žalobu, ktorou žalobca žiadal zaviazať žalovaných 1/ až 3/ každého na zaplatenie 1 738,59 € s príslušenstvom a žalovaných 4/ a 5/ každého na zaplatenie 1 756,51 € s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia vzniknutého užívaním pozemku, ktorý je v jeho vlastníctve, resp. náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, zamietol. Súčasne vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu rozsudkom z 30. novembra 2011 sp. zn. 4 Co 66/2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 7. novembra 2013 sp. zn. 3 Cdo 255/2013 ako neprípustné odmietol.

Okresný súd Prešov uznesením z 12. júna 2012 č.k. 14 C 51/2009-280 rozhodol o trovách konania tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/, 2/, 3/ náhradu trov konania každému vo výške 292,68 € a žalovaným 4/ a 5/ každému po 399,77 € na účet právneho zástupcu žalovaných (Advokátska kancelária P., so sídlom v P.), všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Pôvodne žalovaný 4/ Ing. A. B. zomrel X., jeho právnymi nástupcami sú t.č. žalovaní 4/ a 5/ (pôvodne žalovaní 5/, 6/). Súd prvého stupňa pri výpočte trov právneho zastúpenia žalovaných vychádzal z hodnoty sporu a pokiaľ išlo o spoločné úkony pri zastupovaní šiestich, resp. piatich žalovaných, súd postupom podľa § 13 ods. 3, resp. ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom v čase poskytovania jednotlivých úkonov právnej služby (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z.z.“) znížil odmenu každému zo žalovaných za každý spoločný úkon o 20 %, resp. od 1. júna 2010 o 50 %, okrem úkonu prevzatia a prípravy zastúpenia z 10. marca 2009, za ktorý priznal žalovaným náhradu trov právneho zastúpenia podľa § 10 ods. 1 vyhlášky. Za tento úkon priznal každému zo žalovaných aj režijný paušál v plnej výške podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky a keďže právny zástupca žalovaných je platcom DPH, priznal mu podľa § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky aj DPH z priznanej sumy.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove uznesením z 19. apríla 2013 sp. zn. 4 Co 77/2012 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 5/ trovy dovolacieho konania pozostávajúce z trov ich právneho zastúpenia každému vo výške 26,23 € na účet ich právneho zástupcu v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Na odôvodnenie uviedol, že súd prvého stupňa správne na rozhodnutie o trovách konania aplikoval zásadu zodpovednosti účastníka za výsledok v spore vyplývajúcu z § 142 ods. 1 O.s.p. V danom prípade tvrdená skutočnosť o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa spočívajúcich v hmotnoprávnom posúdení uplatneného nároku nepovažoval za opodstatnenú. Účastníkovi, ktorý mal v spore úspech nemožno s odvolaním sa na § 150 O.s.p. nepriznať náhradu trov konania len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodovania o určitom druhu nároku.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu žalobcu napadol uznesenie súdu prvého stupňa, ktorý rozhodol o trovách konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia žalovaných v konaní a uznesenie krajského súdu, ktorý napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania (ďalej len „napadnuté rozhodnutia“), mimoriadnym dovolaním, v ktorom vyslovil názor, že spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Generálny prokurátor namietal, že sudy postupovali pri priznaní náhrady trov konania žalovaným v rozpore so zákonom v prípade úkonu právnej služby - prevzatie a príprava zastúpenia dňa 10. marca 2009, ktorý bol nepochybne spoločným úkonom všetkých žalovaných, nesprávne ale aplikoval § 13 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. a základnú sadzbu tarifnej odmeny neznížil o 20 % v súlade s uvedeným ustanovením. Zastúpenie žalovaných 1/ - 6/ prevzal právny zástupca podľa plných mocí založených v spise 10. marca 2009, preto im patrí tarifná odmena určená podľa § 10 ods. 1 vyhlášky a znížená podľa § 13 ods. 3 vyhlášky u každého z pôvodne 6 žalovaných, ktorých v spore zastupoval. Vzhľadom na nesprávny záver súdu o tom, že v prípade úkonu prevzatie a príprava zastúpenia dňa 10. marca 2009 sa nejednalo o spoločný procesný úkon právnej služby, sudy obidvoch stupňov pochybili aj pri výpočte výšky režijného paušálu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky za uvedený úkon, ktorý nesprávne súd prvého stupňa priznal v plnej výške osobitne u každého zo žalovaných. Režijný paušál v zmysle uvedeného ustanovenia pritom patrí za jednotlivé úkony právnej služby bez ohľadu na to, koľko klientov advokát zastupuje; nakoľko pri zastupovaní viacerých osôb v zmysle § 13 vyhlášky ide o spoločné úkony, náhrada režijného paušálu sa nenásobí počtom klientov, ani sa neznižuje o 20 % , resp. od 1. júna 2010 o 50 %. Poukázal zároveň na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. augusta 2010 sp. zn. 5 Sžo 205/2010, ktorý sa v rozhodnutí vyjadril k uvedenej problematike. Z uvedených dôvodov žiadal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa a uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že sa stotožňuje s dôvodmi mimoriadneho dovolania, žiadal zrušiť napadnuté uznesenia súdov nižších stupňov a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Poukázal na to, že výška odmeny za spoločné úkony pri zastupovaní viacerých osôb bola určená v rozpore s § 13 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znením účinnom do 30. mája 2009 a v rozpore s § 16 ods. 3 citovanej

vyhlášky súdy určili aj výšku režijného paušálu za spoločný úkon žalovaných. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Žalovaní sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili (poznámka dovolacieho súdu: žalovaní 3a/ a 3b/ sú právnymi nástupcami pôvodne žalovanej 3/ PhDr. R. B., ktorá zomrela v priebehu dovolacieho konania X..

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Podľa § 243e ods. 1 O.s.p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O.s.p.).

V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu pretrvávala nejednotnosť rozhodovania a výkladu ustanovení § 243e až § 243j O.s.p. v otázke procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania. Na spoločnom rokovaní občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 20. októbra 2015, bolo prijaté spoločné zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne

a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privediť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť“.

Predmetné stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 94/2015, vychádza z názoru, že postup účastníka občianskeho súdneho konania, ktorý mal v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov odvolaním alebo dovolaním, uvedenú možnosť ale nevyužil, i keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči všeobecne rešpektovanej zásade „nech si každý chráni svoje práva“. Táto zásada zdôrazňuje procesnú povinnosť účastníka vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sám svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledoval ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ účastník konania zostane v naznačenom smere pasívny, je (neskoršia) aktivita generálneho prokurátora vyúsťiaca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané v § 243e až § 243j O.s.p.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal na podklade spisu, či žalobca napadol uznesenie odvolacieho súdu dovolaním. Po zistení, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nepodal, najvyšší súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odmietol ako procesne neprípustné (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade dal podnet na mimoriadneho dovolania žalobca. Najvyšší súd žalovaným náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznal, lebo nepodali návrh na jej priznanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. februára 2016

JUDr. Daniela S u ě a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková